

Vlaams
Parlement

ingediend op **647** (2020-2021) – Nr. 2
28 mei 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Karolien Grosemans,
Loes Vandromme en Johan Danen

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door viceminister-president Ben Weyts

Visienota Edusprong.
Van achterstand naar voorsprong.
Plan voor een kwalitatief versterkt
volwassenenonderwijs in uitvoering
van het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Steven Coenegrachts;
Stijn Bex, Gustaaf Pelckmans;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

Documenten in het dossier:

647 (2020-2021) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Toelichting door minister Ben Weyts	4
1.1. Corona en levenslang leren	4
1.2. Vier speerpunten relance volwassenenonderwijs	4
1.3. Promotiecampagne.....	7
1.4. Monitoring, budget en timing.....	7
2. Bespreking	7
2.1. Tussenkomensten van de leden.....	7
2.2. Antwoorden van minister Ben Weyts	12
2.3. Bijkomende vragen van de leden en antwoorden van de minister	14
Gebruikte afkortingen.....	15

Op 22 april 2021 besprak de Commissie voor Onderwijs de Visienota Edusprong. Van achterstand naar voorsprong. Plan voor een kwalitatief versterkt volwassenenonderwijs in uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door minister Ben Weyts

1.1. Corona en levenslang leren

De ratio is, net als bij het Voorsprongfonds, dat men de coronacrisis moet aangrijpen als een opportuniteit en een gunstige gelegenheid om een sprong voorwaarts te maken. Het doel van de Edusprong is om van het volwassenenonderwijs een sterk merk te maken en het te stimuleren om meer dan ooit de speler te worden die sociale mobiliteit mogelijk maakt via omscholing, bijscholing of kwalificering. Dat moet gebeuren met een geactualiseerd aanbod dat afgestemd is op de vragen en behoeften van de lokale arbeidsmarkt.

Tegelijk moet levenslang (bij)leren aantrekkelijker gemaakt worden. De coronacrisis heeft immers aangetoond dat het meer dan ooit belangrijk is dat iedereen de eigen competenties een leven lang versterkt, uitbreidt en vernieuwt. De leercultuur in Vlaanderen kan een flink stuk beter. Men stelt vast dat de Vlaming moeilijk te verleiden is om deel te nemen aan vorming en opleiding. Met een participatie van 8,6 procent van de 25-tot-64-jarigen aan opleiding of vorming in 2019 zit Vlaanderen in de lage middenmoot in vergelijking met andere Europese onderwijssystemen.

De impact van de coronacrisis op het volwassenenonderwijs was groot. De centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs stopten met hun fysieke lessen en schakelden waar mogelijk over op afstandsleren. Anders dan in het leerplichtonderwijs, werden in het volwassenenonderwijs echter ook heel wat opleidingen afgebroken of niet meer opgestart. Afstandsonderwijs en de vormen van blended learning en digitale evaluatie vormen voor heel wat cursisten en centra in het volwassenenonderwijs nog een uitdaging.

De digitalisering van de samenleving zorgt voor grote uitdagingen voor wie niet mee is met de digitale trein. De coronapandemie heeft dat nog eens scherpgesteld. Daarin zit een belangrijke opportuniteit voor het volwassenenonderwijs, dat al geruime tijd een brede waaier aan ICT-opleidingen voor volwassenen aanbiedt.

Een andere doelgroep wordt gevormd door jongeren die ongekwalificeerd uitstromen. Tijdens de lockdown haakten heel wat kwetsbare jongeren vroegtijdig af in het onderwijs. Daarnaast is er een substantiële groep zogenaamde NEET-jongeren. Die groep 15-tot-24-jarigen is niet aan het werk en volgt geen onderwijs of vorming. Een economische crisis is voor veel jongeren en werknemers natuurlijk ook een moment om hun levensloopbaan een andere wending te geven. Het volwassenenonderwijs kan in de bij- en omscholing van deze werknemers en de kwetsbare jongeren een belangrijke rol vervullen.

Bij dit punt wijst de minister ook op de adviezen van de Vlor en de SERV over de nota. Ze worden gebruikt bij de uitwerking van het dossier, verzekert hij.

1.2. Vier speerpunten relance volwassenenonderwijs

De minister stelt de vier speerpunten van de Edusprong voor. Er wordt gemikt op een grotere naamsbekendheid, toeleiding bij het grote publiek en een sterke

verankering in de regionale context, alsook op inhoudelijke vernieuwingen die het volwassenenonderwijs een sterkere arbeidsmarktgerichte focus en een 21e-eeuws karakter geven. Flexibiliteit, innovatie en duurzame verankering staan voorop. Om die ambitie waar te maken, worden vier inhoudelijke speerpunten naar voren geschoven: het volwassenenonderwijs vervult een belangrijke rol in het stimuleren van elke Vlaming om levenslang te blijven leren; versterking van de arbeidsmarktkansen via om- en bijscholing; versterking van digitale competenties; gericht inzetten op kwalificatie.

Ter ondersteuning van de realisatie van de speerpunten zal in overleg met het onderwijsveld gewerkt worden via projectoproepen, waarop instellingen van het volwassenenonderwijs kunnen inschrijven. Daarnaast wordt in een aantal Vlaanderenbrede initiatieven voorzien. Op die manier wordt een centrale visie ontwikkeld met ruimte voor lokale projecten. Zowel de visieontwikkeling als de projecten zijn gericht op de doelstellingen van de verschillende speerpunten en acties.

1.2.1. Levenslang leren

Levenslang leren sluit aan bij de voornemens van de Vlaamse Regering in het regeerakkoord. Daarin is levenslang en -breed leren als prioriteit opgenomen. Ook de experts van het maatschappelijk en economisch relancecomité benadrukten het belang daarvan.

Met het opleidingskompas wil men het opleidingsaanbod voor volwassenen op een laagdrempelige manier in kaart brengen en op die manier kandidaat-cursisten de juiste richting wijzen bij het bepalen van hun leernoden. Langs die weg tracht men de kandidaat-cursisten een opleiding te laten volgen die aansluit bij hun competenties. Dergelijke digitale tool is echter niet geschikt voor alle doelgroepen. Om alle volwassenen te bereiken en hen te begeleiden bij hun leervraag zal soms een aanklappende en outreachende aanpak gehanteerd moeten worden.

Daarom wordt een sterke, netoverstijgende regionale samenwerking geactiveerd tussen de centra en lokale partners die die functie reeds opnemen, zoals VDAB, het Agentschap Integratie en Inburgering, de OCMW's, de Huizen van het Nederlands en de Leerwinkels. Daarmee wordt ook ingespeeld op de vragen en opportuniteiten van het lokale bedrijfsleven en kunnen kandidaat-cursisten geleid worden naar opleidingen waaraan nood is in een bepaalde regio. Daardoor kan men kandidaat-cursisten meteen na de opleiding een perspectief geven op werk in de omgeving. De minister vat samen dat gestreefd wordt naar duidelijkheid in het grote aanbod en naar motivering door te wijzen op de kansen op de lokale arbeidsmarkt.

1.2.2. Versterken van de arbeidsmarktkansen via om- en bijscholing

Verder heeft het relanceplan de ambitie om het volwassenenaanbod te versterken op het vlak van duurzame, arbeidsmarktgerichte kwalificatiemogelijkheden met een 21e-eeuws karakter en dat zonder afbreuk te doen aan de brede vorming en het diverse en wijdverspreide aanbod waarmee het volwassenenonderwijs zich vandaag al onderscheidt van andere opleidingsverstrekkers.

Lokale invulling van het opleidingsaanbod in samenwerking met andere partners gebeurt op basis van een regioscan, waarin de arbeidsmarktbehoeften geanalyseerd worden in functie van een regionaal afgestemd opleidingsaanbod. Op die manier wil men de regionale verankering van het volwassenenonderwijs stimuleren en de vinger aan de pols houden bij het lokale bedrijfsleven. Het eerste uitvoeringsdossier is nu in de maak en wordt opgestart op 1 september 2021, dus bij het begin van het volgende schooljaar.

Het volwassenenonderwijs zal ook actiever kunnen inspelen op lokale arbeidsmarktbehoeften door het versneld ontwikkelen van toekomstgerichte curricula en infrastructuur, met name voor beroepsopleidingen.

Verder wordt een doorgedreven EVC-beleid vooropgesteld, met enerzijds de ontwikkeling van een gemeenschappelijk vrijstellingenkader ter ondersteuning van de centra, en anderzijds de opstart van een samenwerkingsproject met de examencommissie in functie van gemengde trajecten tussen de examencommissie en de centra voor volwassenenonderwijs.

Daarnaast wordt binnen dit speerpunt ook ingezet op het verruimen van flexibele opleidingsmogelijkheden, zodat cursisten levenslang kunnen bijleren op het moment dat voor hen het best uitkomt. Daarvoor kunnen duale trajecten perspectief bieden. Daarom wordt de vooropgestelde timing aangehouden om vanaf september 2022 duaal leren uit te rollen in het volwassenenonderwijs. Een aanbod tijdens vakantieperiodes kan nieuwe cursisten motiveren om opleidingen te volgen in het volwassenenonderwijs. Schoolvakanties kenmerken zich namelijk door een lage wervingsgraad en een daling in het aantal vacatures. Dat maakt van schoolvakanties een uitgelezen periode voor een intensief opleidingsaanbod, gericht op een versterkte (her)intrede op de arbeidsmarkt.

Het is nu ook het uitgelezen moment om verschillende vormen van hybride leren verder te ontwikkelen. Daarom worden de verschillende hybride leervormen onderzocht, zodat werkenden, herintreders of werklozen op verschillende manieren kunnen (bij)leren.

Binnen dit speerpunt wordt ook nog ingezet op het gelijktijdig geïntegreerd aanbieden van een module uit een beroepsopleiding en een ondersteunende module. Dat biedt een meerwaarde omdat dergelijke aanpak de functionaliteit van de opleidingen ten goede komt en bevorderlijk is voor de leermotivatie en het leerproces van de cursist. In het bijzonder is daarbij aandacht voor NT2-leerders en laaggeletterden, zodat die cursisten tijdens de NT2-modules of Alfa-NT2-modules gelijktijdig een andere opleiding kunnen volgen.

1.2.3. Versterking van digitale competenties

Uiteraard mocht dit speerpunt niet ontbreken. Het plan wil een maatgericht aanbod van digitale vaardigheden uitwerken voor werknemers die ook in de toekomst zullen blijven telewerken. Met name leerkrachten vormen een belangrijke doelgroep. Zo zal worden ingezet op een geschikt aanbod voor leerkrachten die hun digitale competenties in functie van afstandsonderwijs en digitale evaluatie wensen te versterken. De minister gewaagt van een connectie tussen de Digisprong (investering in ICT-infrastructuur) en de Edusprong. Ook voor kansengroepen wordt een ICT-aanbod uitgewerkt, waarmee digitale geletterdheid wordt gestimuleerd.

De digitale cultuur binnen de centra zal bovendien versterkt worden met een vernieuwing en uitbreiding van de open leercentra, speciaal uitgeruste ruimtes waar cursisten zelfstandig kunnen leren. Er zal worden ingezet op een uitbreiding van het aanbod in afstandsonderwijs. Ten slotte zal er ook een gemeenschappelijke tool komen voor de versterking van de mogelijkheden van online inschrijving, intake en interne leertrajectbegeleiding.

1.2.4. Gericht inzetten op kwalificatie

Het vierde en laatste speerpunt betreft de gerichte inzet op kwalificatie. Tijdens de coronacrisis werd nog duidelijker dat gekwalificeerde uitstroom cruciaal is om te functioneren op de arbeidsmarkt. Het behalen van een diploma secundair onderwijs of een duurzame beroepskwalificatie biedt jongeren een duurzaam perspectief

op de arbeidsmarkt. Met de Edusprong zet de regering in op het terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom via een outreachende en aanklappende aanpak in samenwerking met partnerorganisaties (waaronder VDAB en Actiris), een aanklappende cursistenbegeleiding tijdens het traject en een doorgedreven samenwerking met de examencommissie.

1.3. Promotiecampagne

Om de projecten waar te maken, wordt voorzien in een wervende, Vlaanderen-brede en gefaseerde promotiecampagne. In eerste instantie wordt het aanbod zelf geactualiseerd, aantrekkelijker gemaakt en afgestemd op de lokale noden op de arbeidsmarkt, maar daarna wordt er ook beter over gecommuniceerd. In een eerste fase wordt kort op de bal gespeeld met een snelle en actieve campagne, gericht op het brede publiek en in het bijzonder op specifieke doelgroepen die ten gevolge van de COVID19-crisis nood hebben aan her- of omscholing. Daarnaast wordt een stevige en brede basis gelegd voor het profileren van het volwassenenonderwijs als sterk merk bij het grote publiek in het kader van levenslang leren. Daarom richt de campagne zich niet enkel tot potentiële cursisten, maar ook tot de vele organisaties waarmee de centra lokaal kunnen samenwerken. Voor die promotiecampagne wordt ongeveer 4,5 miljoen euro uitgetrokken, over twee schooljaren, om het volwassenenonderwijs op de kaart te zetten in het volgende schooljaar en indien nodig in het daaropvolgende.

1.4. Monitoring, budget en timing

Natuurlijk wordt de voortgang van een en ander gemonitord. De onderwijsinspectie zal de implementatie opvolgen. Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen ziet toe op de besteding van de middelen. Het Partnerschap Levenslang Leren zal worden geïnformeerd over de voortgang van de Edusprong om afstemming te garanderen. Daarnaast screent de Vlaamse Regering om de vier maanden alle projecten in het relanceplan Vlaamse Veerkracht – waarbij de minister herinnert aan de recente communicatie daarover door de Vlaamse Regering.

Tot slot gaat de minister kort in op budget en timing. Voor de Edusprong wordt in een relancebudget voorzien van 60 miljoen euro op de relanceprovisie Vlaamse Veerkracht. De middelen voor de initiatieven in de Edusprong worden vastgelegd in de begrotingsjaren 2021 en 2022. De projecten worden geïmplementeerd in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. De minister besluit dat deze kans om het volwassenenonderwijs te versterken, niet gemist mag worden.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

2.1.1. *Loes Vandromme*

De fractie van *Loes Vandromme* waardeert samen met de Vlor en de SERV de relance van het volwassenenonderwijs, evenals het budget dat wordt uitgetrokken voor levenslang leren. Verder bepleit zij om de nota te concretiseren in overleg met het werkveld en daarbij om te beginnen rekening te houden met de lokale initiatieven die nu al genomen zijn, in de plaats van top-down te werken. De instellingen vragen om de promotiemiddelen niet alleen in te zetten voor een Vlaanderenbrede campagne maar ook voor promotie in de lokale context. Hoe kijkt de minister daar tegenaan? Is hij bereid, in het licht van het belang van nabijheid voor kansengroepen, de rol van lokale partners en besturen te versterken bij de uitwerking van de informatieverstrekking?

Ook wat de regioscan betreft, pleit zij ervoor om niet met een wit blad te beginnen maar om de bestaande contacten van onderwijsinstellingen met de bedrijfswereld te versterken. Inzetten op personeel dat voeling houdt met die wereld is voor haar fractie even belangrijk als de cijfers in de scan zelf. Evenzeer moet het opleidingskompas lokaal ingebed worden. Zij hoopt in dat verband dat de Leerwinkels een prominente rol krijgen bij het uitwerken van het beleid rond oriëntatie en trajectbegeleiding. Er is immers een neutrale doorverwijzer nodig, die niet alleen arbeidsmarktgericht is maar ook aandacht heeft voor de algemene vorming. Deelt de minister de bezorgdheid van de Vlor voor doelgroepen die niet in functie van werk leren? Ze geeft een opleiding die ouders in hun rol versterkt, als voorbeeld.

Verder vraagt ze waarom het dko en de academies geen plaats hebben gekregen in de Edusprong. Zo volgen mensen bijvoorbeeld dictie in het dko om daar in hun latere leven gebruik van te maken. Op welke manier wordt de rol van het dko versterkt in het relanceperspectief van de Vlaamse Regering?

Wat is de timing van de acties? Wanneer wordt duidelijk hoe de middelen over de speerpunten worden verdeeld en welke de procedures zijn? Tot slot vindt de CD&V-fractie het een goed idee om het volwassenenonderwijs in te zetten voor zowel de versterking van de digitale geletterdheid van kansengroepen als voor de digitale competenties van leerkrachten. Garandeert de minister dat die aanpak ook na de Edusprong wordt voortgezet met het oog op duurzaamheid?

2.1.2. *Roosmarijn Beckers*

Roosmarijn Beckers vraagt om een reactie op de kritiek van de SERV dat de relancemiddelen niet bedoeld zijn voor promotiecampagnes, hoewel het lid die zelf ook noodzakelijk vindt. Hoe wordt de sterke en netoverstijgende regionale samenwerking geconcretiseerd, ad hoc en informeel dan wel door een nieuwe structuur op te zetten? Is er een rol voor de lokale besturen of de nieuwe regio's? Verder attendeert ze, wat het vakantieaanbod betreft, op de opmerking van de Vlor over de garantie van de vakantierechten van medewerkers en een regelgevend kader daarvoor.

Geïntegreerde trajecten voor NT2 en laaggeletterden vindt de Vlaams Belangfractie een goed idee. Ook een loodgieter moet zijn klantenbestand digitaal kunnen bijhouden. Verder reageert het lid verrast dat er nu nog geen afstemming van het aanbod van CVO en CBE zou zijn op de interesses en noden van laaggeletterden. Wat de hybride leervormen betreft, wijst ze erop dat het budget voor ICT-coördinatoren in de CVO's aangepast moet worden, aangezien ze op dit moment een zeer hoog aantal cursisten te coördineren hebben. Vervolgens sluit ze zich aan bij het pleidooi voor de verduurzaming van de middelen voor ICT-opleidingen in een meerjarenplan. Hoe kijkt de minister daarnaar? In dat verband beaamt het lid dat de verhoging van de digitale geletterdheid van iedereen belangrijk is.

Hoewel zij de nota goed vindt, heeft ze net als de SERV wel vragen over de verdeling van de middelen over de speerpunten en het concrete budget per maatregel. Er zijn ook geen doelen geformuleerd. Welke resultaten verwacht de minister? Hoe worden ze opgevolgd? Het lid suggereert een rol voor het Partnerschap Levenslang Leren in de overkoepelende opvolging van de plannen in onderwijs en vorming.

De oproep tot samenwerking tussen de verschillende aanbieders doet bij haar de vraag rijzen in hoeverre die nu al niet aanwezig is. Van CVO's hoort ze dat zij dat nu al doen. Dat geldt ook voor de regioscan, die voor sommige CVO's geen nieuwe zaak is. Interpreteert de minister het advies van de SERV als een oproep tot rationalisatie van de structuren van het volwassenenonderwijs? Tot slot vermeldt ze het pleidooi van de SERV voor de uitrol van het duaal leren: daarvoor mogen ook relancemiddelen uitgetrokken worden.

2.1.3. Johan Danen

Johan Danen merkt op dat de grote lijnen en principes zoals gewoonlijk veel medestanders kennen maar dat de concretisering vragen en bezorgdheden oproept. Positief is alvast de bijkomende investering in het volwassenenonderwijs en het levenslang leren.

Wat de inzet op digitalisering betreft, informeert hij naar de afstemming met andere domeinen (Digisprong, Voorsprongfonds, lerarenopleiding) met het oog op synergie. Hij geeft de digitale vaardigheden van lesgevers die zichzelf een stuk hebben moeten heruitvinden voor het afstandsonderwijs als voorbeeld. Op elk niveau zijn gelijksoortige vaardigheden nodig. Hoe wil de minister het speerpunt levenslang leren inpassen in de bredere aanpak van levenslang leren op de verschillende onderwijsniveaus?

Verder is het interessant om één loket te hebben voor volwassenen die iets willen bijleren, in de plaats van het huidige, verwarde kluwen. Welke bijdrage levert de Edusprong daaraan?

Hoe garandeert de minister dat goede praktijken structureel verankerd worden? Met welke middelen moeten de centra dat allemaal doen in september? De instellingen vragen op dat vlak om duidelijkheid. Hoe zorgt de minister dat tegelijk de planlast zo laag mogelijk blijft?

Hoe wil de minister investeren in cursistenbegeleiding in het volwassenenonderwijs? Het budget lijkt het lid niet groot genoeg om op dat vlak een breed kader te realiseren zoals in de hogescholen of de universiteiten.

Hoe wil de minister instellingen laten leren van elkaar, ook al zijn ze soms concurrenten? Is er al een dergelijk lerend netwerk? Hoe zorgt de minister ervoor dat goede praktijken worden overgenomen?

Ook wil Johan Danen weten of de minister het dko, dat belangrijke maatschappelijke behoeften vervult, een plaats wil geven in de Edusprong en op welke manier. Tot slot mist hij in het plan het aspect om mensen leergierig, leergretig te maken. Dergelijke gretigheid bereikt men immers niet alleen door beroepsgericht te werken. Het volwassenenonderwijs kan ook de motor van persoonlijke ontwikkeling zijn. Hoe wil de minister ook op dat vlak inspanningen leveren? Levensbreed leren wakkert leermotivatie aan.

2.1.4. Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht waardeert dat de Edusprong een antwoord biedt op de vraag naar de mogelijke inzet van het volwassenenonderwijs in de strijd tegen de ongekwalificeerde uitstroom. Vervolgens informeert hij naar de timing van de promotiecampagne, waarbij ook hij pleit om daarbij in te spelen op lokale outreaching en promotie, gezien de lagere drempel, en om een deel van de campagnemiddelen vrij te maken voor de centra zelf. Hoe verloopt de doelgerichte oriëntering van de promotiecampagne in de praktijk? Hoe ziet de minister de afstemming op soortgelijke campagnes in andere sectoren? Het lid wil ook toelichting bij het opleidingskompas. Wanneer wordt het gelanceerd en door wie wordt het ontwikkeld?

Wat het tweede speerpunt betreft, versterken van de arbeidsmarktkansen via om- en bijscholing, is flexibiliteit inderdaad belangrijk in een snel veranderende wereld. Hij geeft AI als voorbeeld. We weten niet echt wat de arbeidsmarkt van 2040 nodig zal hebben. Sommige banen zullen verdwenen zijn. Het komt erop aan dat mensen zich gedurende hun leven verschillende keren opnieuw weten uit te vinden. Het

volwassenenonderwijs heeft daar een belangrijke rol in te vervullen, die echter niet eenvoudig is.

Bij het inspelen op de lokale arbeidsmarktbehoeften, peilt het lid naar de timing van de regioscan. Hoe gaat dat in zijn werk? Worden de lokale besturen betrokken of alleen de OCMW's? Samenwerking met bedrijven is cruciaal voor succes, benadrukt hij, net als opleidingen op maat en een modulaire aanpak. Is de minister bereid om maatschappelijk relevante beroepen die niet gedefinieerd zijn als knelpuntberoep, beter te ondersteunen en in de verf te zetten?

Bij de versterking van digitale vaardigheden wijst hij op de specifieke problematiek van hybride vergaderingen. Het volwassenenonderwijs heeft voorts een zeer belangrijke rol te spelen voor de grote groep schoolverlaters. Wat de begeleiding van de leervraag van volwassenen betreft, meent hij dat de Vlaamse overheid structureel moet inzetten op samenwerking op lange termijn in overleg met de sociale partners van de sectoren. Leerwinkels zijn op dat vlak nuttig vanwege hun lage drempel, maar minder dwingend dan VDAB. Het lid bepleit overleg tussen beide.

Tot slot vraagt hij aandacht voor de branding van het volwassenenonderwijs, dat erg uiteenlopende studenten bedient, van schoolverlaters met inkeer, over werknemers die zich bijscholen voor sociale promotie, tot mensen die ervan genieten om bij te leren.

2.1.5. *Caroline Gennez*

Caroline Gennez deelt mee dat Vooruit in grote lijnen achter de principes van de visienota staat. De vraag is wel hoe duaal leren zal worden ingepast in het volwassenenonderwijs. Haar fractie is het eens met de Vlor dat dit onvoldoende aandacht krijgt in de nota. Hoe denkt de minister doelgroepen te bereiken die noch arbeidsrijp noch arbeidsgemotiveerd zijn?

Hoewel zij een voorstander is van digitaal leren en blended learning, blijft de vraag hoe men de meest kwetsbare groepen daarmee kan bereiken. Voor haar fractie moet de minister, net als in het leerplichtonderwijs, de mogelijkheid daartoe schep- pen en minstens het kader creëren.

Ook zij wil mensen die niet per se leren in functie van werk, voor het voetlicht brengen. Het lid vraagt om eveneens te focussen op leren met het oog op zelfont- plooiing. In dat verband vraagt zij ook om de middelen voor het dko niet te bere- kenen op de inschrijvingen voor dit schooljaar maar op die van het vorige.

Tot slot vindt ook zij dat het volwassenenonderwijs naast de voorgestelde project- middelen structurele maatregelen nodig heeft. Zij sluit zich dan ook aan bij het pleidooi van de Vlor voor een snelle en grondige opvolging van het nieuwe finan- cieringssysteem. Hoe ontwikkelt de minister die monitoring? Zal hij desgevallend middelen structureel bijpassen?

2.1.6. *Karolien Grosemans*

De fractie van *Karolien Grosemans* waardeert de ontwikkeling van een laagdremp- pelig opleidingskompas om een overzicht te bieden van de vele informatie. Wan- neer is het operationeel? Wordt het opgenomen in de promotiecampagne? Wie wordt betrokken bij de ontwikkeling? Wanneer gaat de Vlaanderenbrede campagne van start? Hoe lang loopt de campagne en wat is het budget?

Worden de CVO's ondersteund voor de regioscans – die de N-VA-fractie zeker po- sitief vindt? Door wie en hoe? Of maken ze die elk afzonderlijk en autonoom? Zullen er minder vrijetijdsopleidingen aangeboden worden? De aandacht voor NT2 en ICT

lijkt haar evident. Het lid juicht de versnelde omzetting toe van beroepskwalificaties naar nieuwe opleidingen, bijvoorbeeld met de focus op zorgberoepen, STEM en Green Deal. Welke regelgeving moet aangepast worden om flexibele trajecten mogelijk te maken, die de combinatie met werk of gezin toelaten? Verder vraagt ze ook uitleg bij de aangekondigde ontwikkeling van een vrijstellingenkader en wil ze weten hoeveel middelen daarvoor worden uitgetrokken. Persoonlijk vindt ze dat vrijstellingen motiverend werken.

Ook haar fractie vindt de versterking van digitale competenties een must, met name bij kansengroepen. Zij gelooft dat maatgericht en modulair werken de drempel verlaagt. Hoeveel van het budget – naast dat van de Digisprong – wordt daarvoor uitgetrokken voor leraren? Tegen welk schooljaar wordt het aanbod voor professionaliseringstrajecten voor leerkrachten uitgewerkt?

Ook bij de aanklappende cursistenbegeleiding wil ze in het licht van de strijd tegen ongekwalificeerde uitstroom, meer toelichting. Hoe ziet de minister de nauwere samenwerking tussen tweedekansonderwijs en examencommissie om die jongeren alsnog hun diploma te laten behalen? Hoe verhoudt de op te zetten samenwerking tussen volwassenenonderwijs, VDAB en Actiris zich tot de uitrol van duaal leren in het volwassenenonderwijs?

Wanneer verwacht de minister de eerste, tussentijdse evaluatie? Gaat hij in op het verzoek van de Vlor om de Edusprong uit te werken in overleg met het werkveld? Wanneer worden de plannen geconcretiseerd? Is het de bedoeling om alle doelen tegen eind 2022 te realiseren? Wanneer start de monitoring van de impact van het nieuwe financieringssysteem?

2.1.7. *Jo Brouns*

Jo Brouns noemt de algemene teneur in de visienota terecht positief. In zijn eigen provincie ziet hij, zowel wat de speerpunten als de bezorgdheden betreft, een mooi voorbeeld van een strategische alliantie, met name tussen PXL en SYNTRA. Zij is gericht op de versterking van levenslang leren. Iedereen neemt er zijn rol op in het continuüm van opleidingen. Hij onderstreept dat de genoemde alliantie geen fusie is, maar een samenwerking die strategisch is en operationeel kan zijn. Doel is om tot één branding te komen, wat ook belangrijk is voor de student. Hoe kijkt de minister naar dat voorbeeld? Ziet hij daar kansen voor nog meer facilitering van samenwerking tussen hogescholen, CVO's en SYNTRA?

Zal er voldoende mankracht en autonomie bij de centra zijn om in te zetten op de Edusprong? Hoe beoordeelt de minister de opmerking van de Vlor dat het niet haalbaar is om die doelstellingen te halen tegen eind 2022? Volgens de huidige regelgeving zou het niet mogelijk zijn tijdelijke leraren in de centra in te schakelen in de zomermaanden, terwijl men ook geen vastbenoemde of TADD kan vinden. Is de minister bekend met die problematiek? Wat stelt hij als oplossing voor?

2.1.8. *Jan Laeremans*

Jan Laeremans wijst erop dat centra voor volwassenenonderwijs lang moeten wachten op de goedkeuring van aangevraagde onderwijsbevoegdheden die hen door VDAB zijn gesuggereerd: de aanvragen van september worden in januari beantwoord, die van februari in juni. Kan dat versneld worden?

Vervolgens attendeert hij op de verschillen in het statuut van lesgevers in CVO's en SYNTRA. Personeel van een CVO kan alleen bij SYNTRA lesgeven als zelfstandige. Hoe regelt men dat een en ander soepel in elkaar vloeit?

2.1.9. Koen Daniëls

Koen Daniëls merkt op dat, met het oog op maatschappelijke erkenning, diploma's, certificaten en opleidingen in een CVO degelijk en van goede kwaliteit moeten zijn. Anders ondermijnt men het civiele effect van de opleiding. De centra signaleren hem dat het publiek heterogeen is: in een opleiding voor elektriciens zitten zowel mensen met professionele ambities als hobbyisten. Het lid pleit ervoor dat diploma's en certificaten gegarandeerd staan waarvoor ze staan.

De opleidingen moeten snel schakelen, mee met de technologische evoluties. Hij verwijst naar de ondertussen totaal andere inhoud van de opleiding sanitair en verwarming.

2.2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Volgens minister *Ben Weyts* maakt de communicatie- en promotiecampagne wel degelijk deel uit van de relance. Het gaat om een opportuniteit. Het aanbod is nu al te onbekend en a fortiori bij actualisering is er baat bij bekendmaking, nog afgezien van de huidige complexiteit in het aanbod, waarvoor het kompas wordt voorzien. Vanzelfsprekend wil hij naast het in de markt zetten van volwassenenonderwijs als een sterk merk, specifieke doelgroepencommunicatie mogelijk maken. Precies om elkaar niet voor de voeten te lopen, wordt er gewag gemaakt van de afstemming met het Platform Levenslang Leren. Essentieel is de lokale alliantievorming, de connectie tussen de verschillende spelers en de afstemming op lokale vragen en noden.

Deeltijds kunstonderwijs wordt niet vermeld omdat de focus ligt op de economische relance en de arbeidsmarktgerichte opleidingen. Vanuit het opleidingskompas kan eventueel de brug geslagen worden naar hun aanbod voor zelfontplooiing.

Het Platform Levenslang Leren kan zeker een rol spelen in de monitoring.

Wat rationalisatie en schaalvergroting betreft, herinnert hij eraan dat die operatie nog maar pas doorgevoerd is. De minister kiest ervoor om het werkveld enige rust te gunnen.

De brug naar de Digisprong wordt gemaakt. Het is de bedoeling dat de CVO's een aanbod formuleren aan de scholen om de digitale vaardigheden van leerkrachten te versterken. In het kader van de regionale afstemming moeten ze bij de scholen peilen naar hun concrete vragen daaromtrent. Aanbod op maat is immers het doel.

Vervolgens erkent hij dat er ook voor zelfontplooiing plaats moet zijn, maar in het kader van economische relance is het evident dat gerichtheid op de (lokale) arbeidsmarkt voor het voetlicht wordt geplaatst. Daarom is het opleidingskompas ook zo nodig. Daarmee wordt, in de eerste plaats langs digitale weg, een aanbod geformuleerd als antwoord op specifieke leervragen en -noden. Als onderwijsverstrekkers zitten daarin niet alleen de CVO's maar ook VDAB en alle andere spelers. De tool vervult de eenloketfunctie en laat door de bomen het bos zien. Uitgangspunt is de analyse van wat bestaat. Vanzelfsprekend vereist dit de medewerking van diverse partners, inclusief het hoger onderwijs.

Het instrument van de regioscan wil maximaal detecteren wat de lokale vragen en noden zijn, en specifiek die van de arbeidsmarkt. Doel is daarbij netoverschrijdend te werken en met gebruikmaking van de regiovorming die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd, ook al zijn er nog discussiepuntjes. De centra krijgen daar aanvullende punten en personeel voor, verzekert de minister.

Vervolgens gaat hij in op de vroegtijdige uitstroom uit het leerplichtonderwijs. Dergelijke jongeren zijn de eerste slachtoffers van een crisis als corona. Voor hen is een outreachende en aanklappende aanpak vereist, op lokale leest geschoeid, in samenwerking met VDAB, OCMW en andere partners. De minister legt uit dat duaal leren in het volwassenenonderwijs pas start in 2022. Thans ligt de focus op het leerplichtonderwijs.

De aanstelling van personeel in de zomermaanden is geregeld voor de vastbenoemden. Dat wordt nu ook voor de tijdelijken bekeken. Men wil van de gelegenheid gebruikmaken om het personeelsbeleid in het volwassenenonderwijs flexibeler te maken.

De versnelling van de toekenning van onderwijsbevoegdheid wordt meegenomen in het regelluwe kader. In de Edusprong is al opgenomen dat de regelgeving wordt gescreend op drempels, die desnoods worden weggewerkt.

De minister overloopt voorts de eerste indicatieve budgettaire ramingen voor de speerpunten. Voor de Vlaanderenbrede promotiecampagne in het kader van het eerste speerpunt levenslang leren wordt in ongeveer 4 miljoen euro voorzien. Voor de ontwikkeling van het opleidingskompas wordt 1 miljoen euro uitgetrokken, voor de lokale informatieverstrekking met aandacht voor specifieke kansengroepen 2 tot 3 miljoen euro.

Een tweede speerpunt is het versterken van de arbeidsmarktkansen via om- en bijscholing, met de regioscan. Daarvoor wordt in 2 miljoen euro voorzien, al denkt de minister dat meer nodig zal zijn, dus mogelijk moet dat ook wat naar boven bijgesteld worden. Voor het versneld ontwikkelen van toekomstgerichte curricula en infrastructuur wordt 10 miljoen euro uitgetrokken. Voor een resem pilootprojecten rond toekomstgerichte curricula, EVC's, flexibele opleidingsmogelijkheden, geïntegreerde trajecten en hybride leren zal 7 miljoen euro uitgetrokken worden.

Derde speerpunt is het versterken van de digitale competenties. 5 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de maatgerichte ICT-opleidingsmogelijkheden. Naar professionaliseringstrajecten voor onderwijspersoneel, de maatgerichte opleiding voor leerkrachten, gaat 10 miljoen euro. Voor het versterken en uitbreiden van de open leercentra, dus flexibele vormen van hybride leren en digitale cultuur, wordt ook 10 miljoen euro begroot. Voor het ontwikkelen en verspreiden van leermiddelen in afstandsonderwijs en de investeringen daarvoor wordt in 3 miljoen euro voorzien. Ontwikkelen van een gemeenschappelijke digitale tool voor de cursistenopvolging krijgt 1 miljoen euro.

Wat het speerpunt gericht inzetten op kwalificatie betreft, gaat 2 miljoen euro naar pilootprojecten over samenwerking met partnerorganisaties, 2 miljoen euro naar aanklappende aanpak ongekwalificeerde jongeren, 3 miljoen euro naar het gemeenschappelijk vrijstellingenkader en 250.000 euro naar monitoring en evaluatie.

Dat maakt een begroting van in totaal ongeveer 60 miljoen euro, besluit de minister. Ondertussen is ook een compensatiemechanisme uitgewerkt om de schade voor de CVO's door de coronacrisis te temperen. Daarvoor wordt bijkomend 14,5 miljoen euro ingeschreven.

Wat de monitoring van het nieuwe financieringssysteem betreft, wordt de nulmeting binnenkort afgerond. Vraag blijft wel of de corona-impact daaruit gezuiverd kan worden. De evaluatie van het Financieringsdecreet is in elk geval gepland voor 2023-2024.

2.3. Bijkomende vragen van de leden en antwoorden van de minister

Loes Vandromme vraagt waar volgens de minister nog ontbrekende middelen voor het opleidingskompas vandaan moeten komen. Haar vraag over de verduurzaming van digitale geletterdheid voor doelgroepen bleef onbeantwoord.

Jan Laeremans wil weten of het genoemde bedrag voor de coronaschade voor CVO's inhoudt dat cursisten die hun opleiding betaalden maar niet konden afmaken, een deel terugkrijgen dan wel volgend jaar niet hoeven te betalen.

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat voor dat laatste al een regeling was opgenomen in een Coronadecreet voor vorig schooljaar. Het huidige schooljaar is echter anders en een eventuele regeling moet nog bekeken worden. Verder bevestigt hij, wat de verduurzaming betreft, dat 60 miljoen euro wordt uitgetrokken voor twee schooljaren. Na afloop wordt bekeken welke elementen verduurzaamd zouden moeten worden. Daarvoor moeten dan nog middelen gevonden worden. De huidige middelen zijn een eenmalige injectie. Eventuele recurrente effecten zullen opgevangen moeten worden binnen de onderwijsmiddelen. In het zonet gegeven overzicht van de budgettaire middelen heeft de minister er al op gewezen dat voor sommige maatregelen de middelen misschien verhoogd moeten worden. Vanzelfsprekend zal dat ten koste gaan van andere maatregelen. Hij verwacht wel alle doelstellingen te kunnen honoreren.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Karolien GROSEMANS
Loes VANDROMME
Johan DANEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
Alfa	alfabetisering
CBE	centrum voor basiseducatie
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
dko	deeltijds kunstonderwijs
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
NEET	not in education, employment or training
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
TADD	tijdelijke aanstelling van doorlopende duur
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad